

викладеного можна зробити висновок, що характерні риси медіації полягають в наступному: 1) медіація – це самостійний спосіб врегулювання правового спору; 2) медіація – це позасудовий спосіб врегулювання правового спору; 3) учасники медіації – це сторони конфліктної ситуації та медіатор. У процесі медіації найважливішою метою є щоб сторони самостійно досягли консенсусу через укладення взаємоприйнятної та взаємовигідної угоду, яка набуває сили зобов'язуючого та ефективного договору, що зобов'язує сторони. Враховуючи всі переваги, які пропонує медіація, важко не погодитися з її ефективністю і важливістю застосування в сучасному світі.

Список використаних джерел

1. Мамич М. В. Медіація як технологія врегулювання конфліктів. *Актуальні проблеми держави і права*. 2007. Випуск 34. С. 338-341.
2. Новий тлумачний словник української мови: в 4 т. / уклад. В. В. Яроменко, О. М. Сліпушко. Київ: Аконіт, 1998. Т. 3. 928 с.
3. Подковенко Т. О. Медіація як спосіб альтернативного розв'язування конфліктів: генеза та інституційні засади. *Актуальні проблеми правознавства*. 2017. №1. С. 17-22.
4. Кохан Г. Чи потрібна медіація Україні? *Юридичний радник*. 2014. №2 (74). URL: <http://yurradnik.com.ua/stati/d1-87-d0-b8-d0-bf-d0-be-d1-82-d1-80-d1-96-d0-b1-d0-bd-d0-b0-d0-bc-d0-b5-d0-b4-d1-96-d0-b0-d1-86-d1-96-d1-8f-d1-83-d0-ba-d1-80-d0-b0-d1-97-d0-bd-d1-96/>
5. Островська О. А., Фінько О. Л. Медіація як альтернативний спосіб урегулювання конфліктів та консалтингова послуга. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Випуск 21. С. 34-38. URL: <http://global-national.in.ua/issue-21-2018/29-vipusk-21-lyutij-2018-r/3721-ostrovska-o-a-finko-o-l-mediatsiya-yak-alternativnij-sposib-uregulyuvannya-konfliktiv-ta-konsaltingova-posluga>

Зальопана Н.

студентка юридичного факультету

Західноукраїнського національного університету

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри

теорії та історії держави і права

Подковенко Т. О.

АНАЛІЗ ПРИНЦИПУ РІВНОСТІ У ПРАВІ

Право – це соціальне явище. Воно не існує за межами суспільства та поза людиною. Тому право повинно бути гнучким і швидко реагувати на постійні зміни, щоб бути ефективним регулятором суспільних відносин.

Фундаментальним принципом права є ідея юридичної рівності, яка означає, що до одних суб'єктів не можуть застосовуватися будь-які винятки, обмеження чи переваги з огляду на певні їх властивості. Рівність, як основа правових відносин, повинна постійно змінюватись,

залежно від економічних, політичних, культурних, соціальних умов. Особливо це стало актуально впродовж останніх років. Підтвердженням є прийняті на історичному Саміті ООН у вересні 2015 року 17 цілей сталого розвитку. Де у пункті 4 цілі 1 «Подолання бідності у всіх її формах та усюди» зазначено: до 2030 року забезпечити, щоб всі чоловіки і жінки, особливо незаможні та вразливі, мали рівні права на економічні ресурси, а також доступ до базових послуг, володіння і розпорядження землею та іншими формами власності, успадкованого майна, природних ресурсів, відповідних нових технологій і фінансових послуг, включаючи мікрофінансування [3].

Як ми бачимо принцип рівності і зараз є предметом дискусій. Хоча до нашого часу ця ідея пройшла історичну революцію від Стародавнього Риму, де говорили: закони повертаються до всіх одним і тим же голосом. До Середньовічних часів, в якому існувало спотворене розуміння рівності перед законом, адже воно залежало від стратифікаційних ознак (стать, соціальне походження, релігійна приналежність, майновий стан). Лише за часів буржуазного права зароджується сучасне розуміння рівності, завдяки праць визначних науковців. Один з них, а саме Т. Гоббс, писав: «Природа зробила всіх людей рівними в здібностях тіла і розуму, і якщо навіть інколи і знайдеться хтось, тілом набагато міцніший або розумом швидший за всіх інших, усе ж таки на загальній відмінності однієї людини від іншої не настільки значна, щоб одна якась людина могла на цій підставі претендувати на якесь благо для себе, на яке так само не могла б претендувати й інша людина» [4, с. 18].

В українській історії був період, коли українське законодавство створювалося в чіткій відповідності з нормами законодавчих актів СРСР. В усіх чотирьох Конституціях цього періоду закріплювалась рівноправність громадян УСРС, незалежно від національності та раси. Проте не потрібно забувати, що документи тих часів часто носили лише формальний характер. Закінчується історія революції періодом незалежності України, де даний принцип був закріплений в Конституції. Наприклад, ст. 24 КУ: «Громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом» [1, с. 8].

Потрібно відмітити, що даний процес трансформації ідеї рівності ще досі триває. Адже і на даний час використовуються такі поняття, як формальна та фактична рівності. Є. Бирдін вважає, що формальна рівність – це рівна правоздатність, рівна можливість набути права чи блага, а фактична рівність – це режим суспільного життя, який передбачає рівність в уже отриманих правах і благах [4, с. 13].

Така диференціація принципу рівності визначається більшістю науковців. Це зумовлено тим, що навіть при народженні кожна людина наділена різними властивостями – розумом, здоров'ям, красою, фізіологічними відмінностями. Тобто природа заздалегідь на генній основі робить нас різними. Тому держава здатна юридично закріпити лише формальну рівність.

Тобто у сучасному суспільстві і досі не можна говорити про повну рівність між індивідами. Фактична рівність в житті залежить від матеріального стану, психології, місці у соціумі людини. Де-юре законодавство надає кожній людині однакові права, свободи та можливості їх реалізації. Де – факто міра, спосіб реалізації зазначених прав і свобод залежить від конкретної особи.

Можливо, це не вина держави у тому, що фактично і досі існує нерівність. Проте вона певними своїми діями може забезпечити реальну рівність. А саме вдатися до позитивної дискримінації, або політики позитивних дій – юридичної розбіжності в підходах, яка реалізується як тимчасовий захід з метою створення сприятливих умов для певної категорії осіб на шкоду іншій категорії і таким чином компенсує існуючу між ними фактичну нерівність. Позитивна дискримінація дозволяє перейти від рівності в праві (як вимоги юридичної недискримінації) до рівності через право (фактичної рівності) [2, с. 12].

Не забуваємо, що вагомий вплив у сучасному розвитку ідеї юридичної рівності здійснюється через міжнародні договори, а саме стандарти, що в цих документах зазначені та є обов'язковими для реалізації державами, що підписали їх. До таких належать міжнародні правові акти з питань захисту прав і свобод людини і громадянина, зокрема у ст. 1,2,7 Загальної декларації прав людини 1948 р., у ст. 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р., у ст. 1 Протоколу № 12 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р., у ст. 14, 26 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права 1966 р.

Поряд з цим існують проблемні питання реалізації принципу рівності, зокрема: непропорційний розподіл матеріальних та соціальних благ, нераціональне використання трудового потенціалу, недостатнє забезпечення балансу між попитом та пропозицією на ринках праці, велика різниця у доходах, відсутність чи обмеження певними чинниками можливостей різних верст населення в повній мірі реалізувати надані конституційні права, оскільки існують високі соціальні бар'єри. Саме тому вище зазначалася одна з цілей сталого розвитку ООН, яка покликана частково вирішити дані проблеми.

Отже, принцип рівності є сукупністю ідей, положень, основних засад, які зумовлені закономірностями суспільного розвитку, рівнем правової культури, моральними цінностями суспільства, загальносуспільними потребами та інтересами. Він не існує відчужено, а функціонує і взаємодіє з іншими принципами права, а саме принципом демократизму, законності, гуманізму, доцільності, справедливості, єдності прав та обов'язків та іншими.

Отже, рівність як правове явище здатне виступати моделями, зразками, правилами належного варіанту поведінки осіб. Тому розвиток цього принципу та його пристосування до реальних умов, є показником

рівня правової системи держави та умовою нормального та динамічного розвитку суспільства.

Список використаних джерел

1. Конституція України: відпов. офіц. тексту. Суми : ТОВ «ВВП НОТІС», 2020. 56 с.
2. Мандель Р. Я. Взаємодія принципів формальної і фактичної рівності із принципом недискримінації. *Право: історія, теорія, практика: матеріали III міжнар. наук.-практ. конф., м. Дніпро, 18-19 листоп. 2016 р. Дніпро, 2016. С. 10-13.*
3. Ціль 1. Подолання бідності у всіх її формах та усюди. *Цілі сталого розвитку в Україні.* URL: <http://sdg.org.ua/ua/pro-hlobalni-tsili/no-poverty>.
4. Чехович Т. В. Правові та історичні передумови закріплення конституційного принципу рівності громадян перед законом у Конституції України. *Прикарпатський юридичний вісник.* 2017. Вип. 2(17). С. 17-22.

Козут А.

*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент,
доцент кафедри теорії та
історії держави і права ЗУНУ
Кравчук В. М.*

ЕФЕКТИВНІСТЬ СУДОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Постановка проблеми. Одним із актуальних питань сьогодення залишається питання прав людини, можливість їх реалізації та захисту, а також ефективність діяльності суду щодо захисту прав людини.

Стан наукового дослідження. Проблема дослідження права на судовий захист та ефективності його реалізації була предметом дослідження багатьох вчених-науковців, політологів, соціологів та правників, зокрема О.І. Антонюка, В.Ф. Бойка, В.П. Грибанова, А.Г. Жуковського, В.М. Кравчук та ін.

Метою даної роботи є дослідження ефективності судового захисту прав людини в сучасному суспільстві, аналіз чинників, що не сприяють діяльності суду щодо захисту прав людини.

Виклад основного матеріалу слід розпочати із з'ясування сутності поняття прав людини та їх захисту. Права людини, за визначенням М.В. Кравчука, – це комплекс можливостей, необхідних для забезпечення життєдіяльності людини, закріплених конституцією держави та міжнародно-правовими документами, які є формою взаємодії людей, умовою функціонування суспільства і держави та засобом подолання протиріч і конфліктів й способом реалізації суб'єктивних інтересів [1, с.158].